

A tanuló az iskoláé

A címben szereplő állítást ugyan melyik kereskedelmi vállalat vonná kétségbe, amely tanulókat tart, és ismeri a kormány erre vonatkozó rendeleteit, például ezt: „Aki a tanuló gyakorlati képzésére vonatkozó jogszabályban meghatározott köteleességét megsérti, illetőleg a tanuló számára előírt juttatásokat nem biztosítja, 3 ezer forintig terjedhető pénzbírsággal sújtható.”

Ha nincs jogsértés, akkor nem lehet felelősségrevonás sem. Az utóbbiról legalábbis nem tudott példát említeni iskolájában életéből, gyakorlatából Frányó Ferenc, a Szegedi Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző Iskola igazgatója. Olyan példát viszont annál inkább van, amelyből kitűnik, hogy egyes vállalatoknál mintha szükségtelen rossznak tekintenék, hogy tanulóik iskolába járnak, és pedig pont akkor, amikor azok napokon, amikor szükség lenne rájuk, a munkájukra. Régen, a kereskedőtanuló például kifutóskodott, árut cipeltettek vele haza, a tisztelt vásárlónak, naposszatt küldözgették ide-oda, befogták takarításra, tüzelőhordásra, és minden olyan munkára évekig, amelyek hasznossága nem a saját képzését szolgálta. A szakmát megtanulni „ráért” az utolsó évben is.

Hol vagyunk már ettől a felfogástól és gyakorlatától ma, 1974-ben, amikor a tanuló elsősorban az iskoláé, és másodsorban azé a vállalaté, ahol arról kötelesek gondoskodni, hogy egy választott szakmát sokoldalúan megtanuljon. Messze vagyunk a régitől, de felfogásban csakugyan olyan messze-e? Nincsenek-e esetenként olyan torzulások, amelyek gáncsot vetnek a tanuló elé, „legjobb” esetben az iskola és vállalata akarata között órlódik? Sajnos vannak.

Komplett Ruházati Vállalat igazgatója kéri, hogy három harmadéves és négy másodéves tanulókat engedje el az iskola egy hétre. Hova? Mire? Miért? Ezért: „A vállalatunknak feltétlenül szükséges az árbevétel növelése, mivel a dolgozók tervezett éves átlagjövedelmét csak abban az esetben tudjuk biztosítani, ha a bérfejlesztésnél figyelembe vett forgalomnövekedés az év folyamán realizálódik. Tekintettel arra, hogy a boltokban jelenleg a forgalom nagyon alacsony, úgy határoztunk, hogy különböző nagykereskedelmi vállalatokkal közösen a Marx téri kiállító pavilonban október 1-től 17-ig engedményes áruvásárt rendezünk. A létszámot kívülálló dolgozókból biztosítani nem tudjuk, kénytelenek vagyunk a II. és III. éves tanulóinkat ez idő alatt fokozottabb mértékben munkába állítani.”

Ehhez nem kell kommentárt fűzni, legfeljebb annyit, hogy Frányó Ferenc megkérte: ne állítsuk szembe a szóban forgó vállalatokat az iskolával, mert ő ezt a levelet válasz nélkül hagyta. Csak hogy a „kikért” tanuló iskolába helyezett az engedélyes vásárlónak, s ebből következően egy másodéves leány iskolai előmenetelében hátrányt szenvedett. A vége az lett a konfliktusnak, hogy abbahagyta a tanulóskodást.

Fogalmaink szerint a hallgatás inkább beleegyezést jelent valamibe, semmint tiltakozást, pedig nemet kellett mondani arra a levélre is, amelyet tanulóival küldött el az iskolába az Autó és Alkatrészkereskedelmi Vállalat szegedi (Lenin körút 48.) fiókja. „Kérjük — írja egy olvashatatlan nevű aláíró — szíveskedjenek második osztályos tanulóinkat e hét szerda, csütörtöki napokra az iskolalátogatás alól felmenteni, mert leltározunk, s nélkülözni a munkálataknál nem tudjuk.”

Valós esetekkel lehetne folytatni a sort, mert az említett példák sajnos nem egyediek. Kinek kell itt segíteni? Az iskolának, a jó szakmunkásképzés ügyének. De hogyan? Egyszerűen úgy, hogy az iskolai oktatást gátló törvényesítő ellen a törvényes és zsebbe vágó intézkedést kell szembe állítani. De ne csak úgy bírálják el az illetékes tanácsi szervek a tanulókat indokolatlan visszatarítását az iskolától, hogy bár felelősségre vannak, de valahogy így: „Ha még egyszer előfordul, akkor hivatalból eljárunk”, vagyis dádá, mert jön ám majd a mumus.

A tanulóik szemét ugyanis nem lehet bekötni. Nem is mondanak ellent, ha „kikérik” őket az iskolából, mert amikor végeznek, ott akarunk pénzt keresni, ahol szakmát tanultak. Ha viszont csak az iskolának fogadnak szót, ahol munkakönyvüket kapják, akkor „kihúzzák a gyufát” maguk ellen vállalatuknál, s következőképpen amikor végeznek, nem tartanak rájuk igényt. Sok vállalatnál ugyanis egy alapvető dolgot nem értenek. Azt, hogy tanulóik három év után egy iskolát fejeznek be, vállalatuknál csupán gyakorlaton voltak. Az iskola szerepének félreértését tapasztaltuk ugyanis az Anna-kúti csemegében, amikor mi is utána jártunk az iskola panaszelevelének. Kár volt kérdezősködni, mert panaszáradat szakadt nyolc tanulójukra és az iskolára, s mindebből az „csendült” ki, hogy ezután egyetlen tanuló sem vesznek fel.

S itt van megint egy félreértés: nem a csemegézőlet vesz fel tanulókat, hanem az iskola, amely csak gyakorlatra helyezi oda őket. S ez más, egészen más annak megértésében is, hogy az iskolának kötelessége érvényt szerezni a tanulóit megillető jogoknak.

Lódi Ferenc

Üzemi kultúrfelelősök klubja

Az SZMT a város művészeti, közművelődési intézményeinek támogatásával — mint arról már beszámoltunk — megszervezte az üzemi kultúrfelelősök klubját. Az első foglalkozás ma, kedden délután 3 órakor lesz a Szakszervezeti Oktatási Központban (Tolbuhin sgt. 14.). A klubot Nagy Lászlóné, az SZMT kulturális és agitációs-propaganda bizottságának vezetője nyitja meg, majd Varga József, az SZMT munkatársa tart előadást „A brigádmozgalmak hatása a személyiségre, a szocialista brigádtagok kulturális fejlődését segítő és gátló tényezők” címmel. A mai klubfoglalkozás második részében a színház Faust-bemutatójáról Horváth Zoltán, a színház zenei főrendezője tart ismertetést, a múzeum életéről és állandó kiállításairól pedig dr. Trogmayer Ottó igazgató tájékoztatja a klubtagokat.

Az új klub tagjai számára minden hónap első hetében tartanak a malhoz hasonló, köztörténeti tematikájú foglalkozásokat, ezeket a következő hetekben gyakorlati foglalkozások követik.

Pénteken temetik Illés Bélát

Mély megrendüléssel és fájdalommal tudatjuk, hogy Illés Béla elvtárs, kétszeres Kossuth-díjas író, a munkásmozgalmak régi harcosa 1974. január 5-én este, életének 79. évében, hosszas betegség után elhunyt.

Illés Béla elvtárs temetése január 11-én, pénteken délután, 12 órakor lesz a Mező Imre úti temető Munkásmozgalmi Panteonjában. Munkatársai, elvtársai, barátai és tisztelői negyed 12 órától rohajtják le kegyeletüket az elhunyt ravatalánál.

MSZMP BUDAPESTI BIZOTTSÁGA, MAGYAR ÍROK SZÖVETSÉGE

Illés Béla Kassán született. Tanulmányait Beregszászon és Szolyván végezte. Szolyván elsajátította az ukrán nyelvet, megismerkedett a kárpátukrajnai nemzetiségek, erdei munkások lázító helyzetével. Később, amikor szülei Budapestre költöztek, alkalmat volt megismerkedni az újpesti munkáskerület mozgalmi életével is.

Huszony éves korában — Ady Endre ajánlására — jelentek meg első írásai, négy kis esszé, a Nyugat 1916. első félévi számának Figyelő-rovatában. A háború borzalmaiból ábrázoló írásaiiban a mélyen humanista gondolkodású, egy évvel később megjelent két esszéjében pedig már a kommunista értelemű író szövegei látnak meg. 1918-ban a Forradalmi Katonatanács tagja volt. A Tanácsköztársaság idején megbízták Kultúr-

vezetésével; majd a harcok idején az újpesti fegyveres erők politikai parancsnokságával.

A Magyar Tanácsköztársaság bukása után Bécsbe emigrált, később Kárpát-Ukrajnába ment, ahol illegális pártmunkát végzett. Forradalmi tevékenysége miatt letartóztatták, s kitiltották Csehszlovákiából. Ezután átmenetileg Bécsben tartózkodott, s amikor 1923-ban Ausztriából is kiutasították, a Szovjetunióban talált menedéket. A Szovjet Írószövetség egyik titkára lett, tevékenyen részt vett a haladó írók nemzetközi mozgalmaiban. Itt írta meg a Magyar Tanácsköztársaság tízéves évfordulójára háromkötetes regényét, az „Ég a Tisza” címűt. Későbbi, sikeres, közismert irodalmi alkotásai: a „Kárpáti rap-szódia”, „A vígszínházi csata”, a „Honfoglalás” stb.

Sorozatok sorozata

Képernyő

Úgy tűnik, a televízió műsorának szerkesztői döntöttek: az új esztendőben sorozatpártiaktak lesznek, a műsoridő nagyobb részét folytatásos darabokkal töltik ki. Bizonyítékul szolgáljon kétfele „kis-statisztika”.

Pénteken, január 4-én a következő műsorok töltötték ki a délutáni adásidőt: Szünidei foglalatosságok (III. rész, gyermekműsor); Öt perc meteorológia (ki tudja, hányadik rész); Nő három szerepben (szintén nem tudni hányadszor); Érdek és érdeklenség (V. rész, érdekesen indult, közreműködött pillanatnyilag nehezen témánál tartó vitasorozat); Súlyom a Sasfészekben (I. rész, bűnügyi sorozat, a magyar hírszerzés hőskorából, a magyar bűnügyi filmek kezdetleges izgalomkeltő eszközeivel); Beszédtema — beszéljünk róla! (I. rész, vitaműsor a népesedéspolitikai intézkedésekről. Az első rész után a tanulsággal, hogy bizony meg kellene már tanulnunk érvényl.)

A héten indult egy olasz filmsorozat, Leonardo da Vinci életéről, egy angol, VIII. Henrik hátrétege címmel, egy másik angol, A buszon, és az említettek közül még egy magyar, Vargha Balázs Ki játszik ilyet? című kiváló gyermekműsora. Bárki összeszámolhatja: csütörtöktől — az úgynevezett állandó műsorokat, miné a híradó, a műsorismertetés, az iskolatévé stb., nem számítva — összesen 21 sorozatdarab kerül a képernyőre, nem ok nélkül mondjuk

Liebmann Béla felvétele

Zendülés a Caine hajón: Papp János és Mensáros László a vádlott, illetve a védő szerepében

tehát, hogy a műsorszerkesztők döntöttek. Már régen eljutott hozzánk a hír, hogy a külföldi tévévezérlők főként sorozatokat láthatnak a számtalan csatorna mindegyikén, és nagyon kedvelik ezeket. Hozzáértők egy csoportja esküszik arra, hogy a jövő tévé műfaja a sorozat. Elsősorban azt az előnyös tulajdonságát emlegetik, hogy a kíváncsiságra — mint az emberek gyengéjére, vagy Herényére — építve minden más jellegű műsornál nagyobb a vonzereje. Van ebben igazság. (Ki az, aki önként lemond arról, hogy meg tudja a titkot, vajon melyik szereplő a Súlyom és mi a dolga ott a Sasfészekben?) Ezért lenne helytelen úgy általában tiltakozni a sorozatok tömege ellen. Legfeljebb a válogatni képtelen néző tehetné, aki kíváncsiságát képes az arra érdemtelően dolgokra pazarolni és — akár a folytatásos képregény következő oldalait — várja az összes sorozat összes új részét. Aki válogatós típus, kicsivel nagyobb akaraterő mozgófényképekkel a sorozatokban is éppúgy válogat, mint az egyedi műsorokban. Kiválasztja például a Leonardo da Vinci című filmet, mert az első részből tudja: kutatásokon alapuló, érdekes újdonságokat közlő játékfilmet lát, amely amellett, hogy

nem kis mértékben gyarapítja a művészi, koráról, és műveiről való ismeretét, nagyon jól szórakoztat is. És kiválasztja még Vargha Balázs műsora, amelyben tanulmányozásra érdemes, közhasznú utánafejtés módjait mutatja fel a gyerekek tanításához.

És megnézi még a szombati színházi közvetítést, mert eddig nem jutott el a Madách Kamarába, Herényre — építve minden más jellegű műsornál nagyobb a vonzereje. Van ebben igazság. (Ki az, aki önként lemond arról, hogy meg tudja a titkot, vajon melyik szereplő a Súlyom és mi a dolga ott a Sasfészekben?) Ezért lenne helytelen úgy általában tiltakozni a sorozatok tömege ellen. Legfeljebb a válogatni képtelen néző tehetné, aki kíváncsiságát képes az arra érdemtelően dolgokra pazarolni és — akár a folytatásos képregény következő oldalait — várja az összes sorozat összes új részét. Aki válogatós típus, kicsivel nagyobb akaraterő mozgófényképekkel a sorozatokban is éppúgy válogat, mint az egyedi műsorokban. Kiválasztja például a Leonardo da Vinci című filmet, mert az első részből tudja: kutatásokon alapuló, érdekes újdonságokat közlő játékfilmet lát, amely amellett, hogy

Ma, kedden este a Debreceni Csokonai Színház előadásában felvételről közvetítik Tennessee Williams: Orpheus alászáll című drámáját. Csütörtökön a Leonardo da Vinci című olasz filmsorozatot második részét, valamint a Szent-Györgyi Albertől készült portréfilm első részét láthatjuk.

S. E.

Olvasom az iskolának egy levelét, amelyet Budapestre küldtek a Csemege kereskedelmi vállalatához. Ebben a levélben az áll, hogy Szegeden az Anna-kúti 109-es és a Klauzál téri 110-es üzletben nem tartják be a tanulóknak törvényben meghatározott munkaidéjét, rendszeresen házhoz szállításra használják őket, és nem az anyagmozgatási normáknak megfelelő terhet vitetnek velük. Következzék egy másik levél, amelyet megírni sem lett volna szabad, nem hogy elküldeni az iskola igazgatójának. Ebben a

Veszélyes útbeszakadás Pécssett

Hétfőn hajnalban Pécs szívében, a Széchenyi térről nyíló Jókai utca elején, egy tejszállító teherautó alatt beszakadt az úttest. A járművet a tűzoltók emelték ki. A mecsekaljai város e nagy

forgalmú helyén félelmes látvány fogadja a kíváncsiskodókat. A tatóngó üreg felett repedező aszfaltreteg, levegőben lógó közművezetékek, amelyek közül elsőnek a vízvezeték mondta fel a szolgálatot, eltört. Riasztották a gázműveket, amelyeknek a dolgozói nyomban felfogták a kritikus vezeték szakasz kiiktatásához, nehogy váratlan csőtörés gázömlést, robbanást okozzon, ezenkívül a feldehítést végző szakemberek is csak azután láthatnak munkához, ha ilyen veszélytől nem kell tartani. A közlekedésrendészet és a tanács intézkedett a forgalom irányának változtatásáról, ami nem kis gond a zsúfolt városközpontban.

Az előtárt hatalmas üreg vízmosásnak látszik, alatta azonban pince húzódik, amelyben az első feldehítés szerint derékig érő víz áll. A szakértői vizsgálat megállapítása után határoznak az elvégzendő munkáról, ami jó néhány hétig eltart.

Pécssett, az ismeretlen üregek, pincék természeti csapásként sújtják a várost, amelynek kasszájából már eddig súlyos tízmilliókat rabolt el a helyreállítás.

Pályaudvar-korszerűsítés

A déltengeri kikötők felé irányuló hazai és nemzetközi áruszállítások egyik fontos bázisát, a nagykanizsai vasúti csomópontot és a murakeresztúri vasúti határállomást bővítik.

Válaszol az illetékes

„Panasz helyett” című, december 23-án megjelent cikkünkre Lobkovitz Sándor, a Csongrád megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat igazgatójának első helyettese válaszolt. Arról értesített bennünket, hogy „méltányossági szempontokat figyelembe véve a kokacihelyezési akció feltételei szerint” kártalanították M. R.-né szatymazi olvasónkat. Az igazgatóhelyettes válasza szerint panaszos olvasónk kése jelentette be,

hogy a kapott állat nem felel meg a követelménynek. Idézünk a levélből: „... legkésőbb a szerződésben említett 30 napon belül M. R.-nének észlelnie kellett volna az állat hibás voltát, és a szerződésben megállapított 8 papos határidőben zavartossági igényét velünk közölnie kellett volna. Ezt elmulasztotta, emiatt igen szűk lehetőségünk van arra, hogy méltányossági szempontokat figyelembe véve, a kése érkezett igényeket elismerjük”.

Keresünk megvételre

300—400 négyzetméter beépített alapterülettel rendelkező, közművesített

élelmiszeripari üzem oéllára alkalmas épületet

a nagyalomás környékén.

Feltétel, kövesúti megközelíthetőség. Ajánlatokat ár, hely és alapterület megjelölésével „Azonnal fizetünk 79 245” jellegre a Hirdetőbe.